

Bulla
„UNAM SANCTAM“
papeže Boniface VIII.

AD PERPETUAM REI MEMORIAM.

NAM SANCTAM Ecclesiam catholicam et ipsam apostolicam urgente fide credere cogimur et tenere / nosque hanc firmiter credimus / et simpliciter confitemur / extra quam nec salus est / nec remissio peccatorum / sponso in canticis proclamante Una est columba mea perfecta mea / una est matris suae / electa genitricis suae / quae unum corpus mysticum repraesentat / cuius corporis caput Christus / Christi vero Deus / in qua unus dominus / una fides / et unum baptisma.

NA VĚČNOU VĚCI PAMÁTKU.

JEDNU SVATOU, katolickou a apoštolskou Církev jakožto dogmatu jsme povinni věřiti a pravdy té se přidržovati; i činíme tak pevně a vyznáváme ji otevřeně; a kromě této Církve není ani spásy, ani odpuštění hříchův, jak praví ženich ve Velepísni: „Jediná jest holubice má, dokonalá má, jediná jest matky své, vyvolená rodičky své.“ Ona představuje jediné mystické tělo, jehožto hlavou je Kristus a Kristovou Bůh; v ní jest jeden pán, jedna víra, jeden křest.

Una nempe fuit diluvii tempore arca
Noë / unam Ecclesiam praefigurans / quae
in uno cubito consummata. unum Noë vi-
delicet gubernatorem habuit, et rectorem,
extra quam omnia subsistentia super terram
legimus fuisse deleta.

Hanc veneramur et unicam / dicente
Domino in propheta / Erue a framea / Deus
animam meam / et de manu canis unicam
meam. Pro anima enim id est pro seipso
capite simul oravit / et corpore / quod cor-
pus / unicam scilicet Ecclesiam nominavit /
propter sponsi fidei sacramentorum / et ca-
ritatis Ecclesiae unitatem.

Haec est tunica illa Domini inconsutilis /
quae scissa non fuit / sed sorte provenit.

Igitur Ecclesiae unius et unicae / unum
corpus / unum caput / non duo capita quasi
monstrum / Christus scilicet / et Christi vi-
carius / Petrus / Petrique successor dicente
Domino ipsi Petro / Pasce oves meas / meas
inquit / et generaliter / non singulariter has
vel illas / per quod commisisse sibi intelli-
gitur universas.

Sive ergo Graeci sive alii / se dicant
Petro / eiusque successoribus / non esse
commissos / fateantur necesse est se de
ovibus Christi non esse / dicente Domino
in Johanne / unum ovile unum et unicum
esse pastorem.

In hac eiusque potestate duos esse

Neb jedna takto byla v době potopy archa Noemova, kteráž jednu Církev představující, dle jedné míry byla zhotovena, jednoho pouze správce a řiditele měla, totiž Noema, a všechno, co bylo na zemi mimo ni, jak čteme, bylo zahubeno.

A tuto ctíme, tuto jedinou, dle slova Páně u proroka „Vytrhni od meče, Bože, duši mou: a z ruky psa jedinkou mou.“ Neboť za duši, to jest za sebe sama, hlavu, se modlil a spolu za tělo, kteréž tělo nazval „jedinkou“, maje na zřeteli Církev — pro jednotu ženicha, víry, svátostí a lásky Církve.

Ona jest tou sukní Páně, nesešivanou, jež nebyla roztržena, nýbrž připadla losem.

Má tudíž tato jedna a jediná Církev jedno tělo, jednu hlavu, nikoli dvě hlavy jako nestvůra; totiž Krista, a Kristova zástupce: Petra, a Petrova následníka, podle slov Páně k Petrovi „Pasiž ovce mé“: „mé“ pravil, a všeobecně, ne pouze „tyto“ nebo „ony“, z čehož patrně, že mu odevzdal všechny.

Jestliže tedy Řekové anebo jiní tvrdí, že Petrovi a jeho nástupcům svěření nejsou, nutně tím vyznávají, že nejsou z ovčí Kristových, kdyžť Pán u Jana praví, že jest pouze jeden ovčinec a jeden jediný pastýř.

Že jsou v této jeho moci meče dva,

gladios / spiritualem videlicet et temporalem,
evangelicis dictis instruimur.

Nam dicentibus apostolis / ecce gladii
duo hic / in Ecclesia scilicet cum apostoli
loquerentur / non respondit Dominus nimis
esse / sed satis.

Certe qui in potestate Petri temporalem
gladium esse negat / male verbum attendit
Domini proferentis / Converte gladium tuum
in vaginam.

Uterque ergo est in potestate Ecclesiae
spiritualis scilicet gladius / et materialis /
sed is quidem pro Ecclesia / ille vero ab
Ecclesia exercendus / ille sacerdotis / is manu
regum et militum / sed ad nutum et pati-
entiam sacerdotis.

Oportet autem gladium esse sub gladio
et temporalem auctoritatem spirituali subiici
potestati. Nam cum dicat apostolus / non
est potestas nisi a Deo / quae autem a Deo
sunt / ordinata / sunt non ordinata essent /
nisi gladius esset sub gladio / et tamquam
inferior reduceretur per alium in suprema.

Nam secundum beatum Dionysium /
lex divinitatis est / infima per media / in
suprema reduci.

Non ergo secundum ordinem universi /
omnia aequae ac immediate / sed infima per
media inferiora per superiora / ad ordinem
reducuntur.

Spiritualem autem et dignitate / et no-

totiž duchovní a světský, o tom nás poučují výroky evangelické.

Neboť když řekli apoštolé: „Hle, dva meče zde!“ totiž v Církvi — na ta slova apoštolů neodpověděl Pán, že to mnoho, nýbrž: „Dostíť jest!“

Rozhodně, kdo tvrdí, že světský meč není v moci Petrově, špatně si všímá slova Páně, říkajícího: „Schovej meč svůj do pochvy!“

Obojí tedy meč jest v moci Církve, totiž duchovní i hmotný, ale tento musí se sice tasiti pro Církev, oním však Církev vládne; meč duchovní ruka kněze třímá, meč hmotný králů a vojínů, ale na pokyn kněze a dokud on strpí.

Musí však býti meč pod mečem, a autorita světská podrobena moci duchovní. Neboť když praví apoštol: „není mocnosti leč od Boha, a kteréž od Boha jsou, zřízeny jsou,“ nebyly by zřízeny, kdyby meč nebyl pod mečem a jakožto nižší kdyby druhým nebyl veden k tomu Nejvyššímu.

Neboť dle blahoslaveného Dionysia takový jest zákon božský, že věci nejnižší převáděny bývají v nejvyšší prostředními.

Dle vesměrného zákona nejsou tedy všechny věci pořádány stejně a bezprostředně, nýbrž vždy nejnižší prostředními, nižší vyššími.

Že však moc duchovní důstojnosti a

bilitate / terrenam quamlibet praecellere
pótestatem / oportet tanto clarius nos fateri /
quanto spiritualia temporalia antecellunt.
Quod etiam ex decimarum datione et bene-
dictione / ex ipsius potestatis acceptione /
ex ipsarum rerum gubernatione / claris oculis
intuemur. Nam veritate testante / spiritualis
potestas terrenam potestatem instituere
habet / et iudicare si bona non fuerit. Sic
de Ecclesia / et ecclesiastica potestate veri-
ficatur vaticinium Jeremiae Ecce constitui
te hodie super gentes et regna / et caetera
quae sequuntur.

Ergo si deviat terrena potestas / iudi-
cabitur a potestate spirituali / sed si deviat
spiritualis minor a suo superiori. Si vero
suprema a solo Deo / non ab homine po-
terit iudicari / testante apostolo : Spiritualis
homo iudicat omnia / ipse a nemine iudicatur.

Est autem haec auctoritas / etsi data
sit homini et exerceatur per hominem / non
humana / sed potius divina potestas / ore
divino Petro data / sibique / suisque succes-
soribus in ipso Christo / quem confessus
fuit / petra firmata / dicente Domino ipsi
Petro : Quodcumque ligaveris etc.

Quicumque igitur huic potestati a Deo
sic ordinatae resistit / Dei ordinationi re-

vznešenosti převyšuje kteroukoli světskou, musíme vyznávatí tím zřetelněji, oč věci duchovní předčí věci časné. A totéž na první pohled jasnýma očima vidíme také z odvádění desátků, žehnání a svěcení, (z obřadu a) způsobu, jakým se tato moc přijímá, ze samého věcí řízení. Neboť podle svědectví pravdy má duchovní moc světskou dosazovati, a nebyla-li by dobrá, souditi.

O Církvi a církevní moci potvrzuje se tuto proroctví Jeremiášovo: „Hle, ustanovil jsem tě dnes nad národy a nad královstvími“ a ostatní, co následuje. (Jerem. 1, 10.)

Jestliže tedy z pravé cesty vybočí moc světská, souzena bude mocí duchovní; jestliže však vybočí duchovní nižší, (souzena bude) svým představeným. Bůh, nikoli člověk bude ji moci souditi, jak dosvědčuje apoštol: „Duchovní člověk posoudí všechno, sám však od žádného není souzen.“

Neníť však tato autorita, ač dána člověku a vykonávána člověkem, nikterak lidská, nýbrž spíše mocí Boží, slovem božím odevzaná Petrovi, jemu i nástupcům jeho v Kristu, kterýmžto slovem Božím vysvědčeno bylo o něm, že jest skála utvrzená, dle slov Páně k témuž Petrovi: „Cokoli svážeš etc.“

Kdožkoli této moci od Boha tak zřízené se protiví, zřízení božímu se protiví,

sistit / nisi duo sicut Manichaeus fingat esse
principia / quod falsum / et haereticum iudi-
camus / quia testante Moyse / non in prin-
cipiis / sed in principio / coelum Deus creavit
et terram.

Porro subesse romano pontifici omni
humanae creaturae declaramus / dicimus /
et diffinimus omnino esse de necessitate
salutis. Datum Laterani XIV. Kal. decembris.
Anno octavo.

leda že by jako Manichej předstíral dva principy, což však považujeme za falešné a kacířské, poněvač dle svědectví Mojžíšova, nikoli na počátcích,* nýbrž na počátku stvořil Bůh nebe a zemi.

Na základě toho prohlašujeme, pravíme a definujeme, že veškerému pokolení lidskému ke spáse nevyhnutelně třeba jest, podrobenu býti římskému Veleknězi. Dáno v Lateráně 18. listopadu, v roce osmém (Našeho Pontifikátu).

(Přeložil Jakub Deml.)

* Slovní hříčku — je-li vůbec dovoleno, při Listě nejvyšší Autority, tak krutém pro modernisty všeho druhu, mluvit o „hříčce“! — tohoto místa, spočívající na slovech „principiis—principio“, přeložil bych nejraději takto: „Dle svědectví Mojžíšova nestvořil Bůh zemi na principech, nýbrž na Počátku — jak na ruku dává ono místo Apokalypsy (22, 13): „Ego sum Alfa et Omega . . principium et finis.“ J. D.

Bonifatius, Episcopus, Servus servorum Dei. Ad futuram rei memoriam.

Unam sanctam ecclesiam catholicam et ipsam apostolicam urgente fide credere cogimur et tenere, nosque hanc firmiter credimus et simpliciter confitemur, extra quam nec salus est, nec remissio peccatorum, sponso in Canticis proclamante: Una est columba mea, perfecta mea. Una est matris suae electa genetrici suae [Cant. 6:9]. Quae unum corpus mysticum repraesentat, cujus caput Christus, Christi vero Deus. In qua unus Dominus, una fides, unum baptisma. Una nempe fuit diluvii tempore arca Noë, unam ecclesiam praefigurans, quae in uno cubito consummata unum, Noë videlicet, gubernatorem habuit et rectorem, extra quam omnia subsistentia super terram legimus fuisse deleta.

Hanc autem veneramur et unicam, dicente Domino in Propheta: Erue a framea, Deus, animam meam et de manu canis unicam meam. [Psalm. 22:20.] Pro anima enim, id est, pro se ipso, capite simul oravit et corpore. Quod corpus unicam scilicet ecclesiam nominavit, propter sponsi, fidei, sacramentorum et caritatis ecclesiae unitatem. Haec est tunica illa Domini inconsutilis, quae scissa non fuit, sed sorte provenit. [Joann. 19.]

Igitur ecclesiae unius et unicae unum corpus, unum caput, non duo capita, quasi monstrum, Christus videlicet et Christi vicarius, Petrus, Petrique successor, dicente Domino ipsi Petro: Pasce oves meas. [Joann. 21:17.] Meas, inquit, generaliter, non singulariter has vel illas: per quod commississe sibi intelligitur universas. Sive ergo Graeci sive alii se dicant Petro ejusque successoribus non esse commissos: fateantur necesse est, se de ovibus Christi non esse, dicente Domino in Joanne, unum ovile et unicum esse pastorem. [Joann. 10:16.]

In hac ejusque potestate duos esse gladios, spirituales videlicet et temporales, evangelicis dictis instruimur. Nam dicentibus Apostolis: Ecce gladii duo hic [Luc. 22:38], in ecclesia scilicet, cum apostoli loquerentur, non respondit Dominus, nimis esse, sed satis. Certe qui in potestate Petri temporalem gladium esse negat, male verbum attendit Domini proferentis: Convertite gladium tuum in vaginam. [Matth. 26:52.] Uterque ergo est in potestate ecclesiae, spiritualis scilicet gladius et materialis. Sed is quidem pro ecclesia, ille vero ab ecclesia exercendus, ille sacerdotis, is manu regum et militum, sed ad nutum et patientiam sacerdotis.

Oportet autem gladium esse sub gladio, et temporalem auctoritatem spirituali subjici potestati. Nam cum dicat Apostolus: Non est potestas nisi a Deo; quae autem sunt, a Deo ordinata sunt [Rom. 13:1], non autem ordinata essent, nisi gladius esset sub gladio, et tanquam inferior reduceretur per alium in suprema. Nam secundum B. Dionysium lex divinitatis est, infima per media in suprema reduci. Sic de ecclesia et ecclesiastica potestate verificatur vaticinium Hieremiae [Hier. 1:10]: Ecce constitui te hodie super gentes et regna et cetera, quae sequuntur.

Ergo, si deviat terrena potestas, judicabitur a potestate spirituali; sed, si deviat spiritualis minor, a suo superiori si vero suprema, a solo Deo, non ab homine poterit judicari, testante Apostolo: Spiritualis homo judicat omnia, ipse autem a nemine judicatur. [1 Cor. 2:16.] Est autem haec auctoritas, etsi data sit homini, et exerceatur per hominem, non humana, sed potius divina potestas, ore divino Petro data, sibique suisque successoribus in ipso Christo, quem confessus fuit, petra firmata, dicente Domino ipsi Petro: Quodcunque ligaveris, etc. [Matth. 16:19.] Quicumque igitur huic potestati a Deo sic ordinatae resistit, Dei ordinationi resistit, nisi duo, sicut Manichaeus, fingat esse principia, quod falsum et haereticum judicamus, quia, testante Moyse, non in principiis, sed in principio coelum Deus creavit et terram. [Gen. 1:1.]

Porro subesse Romano Pontifici omni humanae creaturae declaramus, dicimus, definimus et pronunciamus omnino esse de necessitate salutis.

Bula Unam Sanctam – první princip středověké Christianitatis

V jedinou svatou církev katolickou a rovněž apoštolskou naléhavou věrou věriti jsme puzeni a jí se držeti, my pak v ni pevně věříme a jasně ji vyznáváme, mimo ni není spasení ani odpuštění hříchů, slibem provolávaným ve Chvalozpěvech: „Jediná je holubice moje, dokonalá moje. Jediná je matky své, vyvolená rodičky své“; ta zpodobuje jediné mystické tělo, jehož hlavou je Kristus. Krista vpravdě Bůh.

V ní je jeden pán, jedna víra, jeden křest. Vždyť jedna byla v diluviální době (v době potopy) archa (koráb) Noemova, jednu církev představující, která v jedné míře sestavena jednoho měla, Noema totiž, kormidelníka a kapitána, a vše, co zůstalo na zemi mimo ni, bylo, jak čteme, zničeno. Tuto pak jedinou uctíváme, jak praví Pán v Proroku: „Vyrvi z kopí, Bože, duši mou a z tlamy psa jedinou moji.“ Za duši totiž, to je za sebe sama, prosil stejné za hlavu i tělo, protože tělem nazval jedinou, rozumí se církev, pro jednotu slibu, víry, svátostí a lásky církve. Toto jest ono roucho Páně, které nebylo roztrženo, o němž losem rozhodli.

Tudíž jedna a jediná církev má jedno tělo, jednu hlavu, nikoli dvě hlavy jako nestvůra, rozumí se Krista a Kristova vikáře Petra, a Petrova nástupce, jak říká Pán samému Petrovi: „Pasiž ovce mé.“ Moje, praví. a souhrnné, nikoli po jednotlivu tyto nebo ony: pročez se rozumí, že veškeré ovce spojil dohromady. Ať již tedy Řekové či jiní říkají, že nebyli svěřeni Petrovi neb jeho nástupcům, nutně doznávají, že nejsou z ovcí Kristových, když přece Pán pravil v Janovi, že jest jeden ovčinec a jeden pastýř.

A v této jeho moci jsou dva meče: duchovní totiž a světský, jak nás o tom poučují evangelia. Neboť apoštolům mluvícím ve shromáždění: „Hle, dva meče tuto,“ neodpověděl Pán, že je to

příliš, nýbrž dosti. Zajisté ten, kdo popírá, že je v pravomoci Petrově světský meč, špatně slyší slova Páně: „Zasuň meč svůj do pochvy.“

Obojí tedy meč je v moci církve, totiž meč duchovní i světský. Ale tohoto se má užívat pro církev, onoho církvi. Onen je v rukou kněze, tento v rukou králů a vojáků, ale mají ho užívat podle pokynu a dovození církve.

Je třeba, aby byl meč pod mečem, a světská autorita, aby podléhala moci duchovní. Neboť, říká-li Apoštol: „Není moci leč od Boha: copak jest, od Boha stanoveno jest,“ nebylo by však bývalo stanoveno, kdyby nebylo meče pod mečem a kdyby jakoby spodní meč nebyl tažen druhým mečem do výšin. Neboť podle Blahoslaveného Dionysia zní božský zákon tak, že spodní má být prostředním veden do vrcholných oblastí. Neuspořádávají se tedy podle řádu světa všechny věci rovně a bezprostředně, nýbrž nejnížší prostřednictvím středních a spodní prostřednictvím vyšších.

Sluší se, abychom tím jasněji vyznali, že duchovní moc převyšuje hodnotí a vznešeností moc světskou o tolik, o kolik duchovní statky předčí světské. To vidíme pouhým zrakem také z dávání desátků, i z dobrořečení, i ze svěcení, ze samého přijímání moci, ze správy samých záležitostí. Neboť podle pravdy, duchovní moc ustanovuje moc světskou, a soudí ji, nebyla-li dobrá. Tak to dosvědčuje Jeremiášovo proroctví o církvi a církevní moci. „Hle, ustanovují tě dnes nad národy a říšemi a nad ostatními, které přijdou.“

Tedy, pochybí-li moc světská, soudí ji moc duchovní; pochybí-li však nižší duchovní moc, je souzena svou vyšší mocí; pochybí-li nejvyšší duchovní moc, soudí ji jedině Bůh, ne však člověk, jak dosvědčuje Apoštol: „Duchovní člověk soudí vše, sám však není nikým souzen.“ A tak tato autorita, i když je dána člověku a vykonávána člověkem, není lidská, spíše božská, Božími ústy Petrovi daná, jak jemu tak i jeho nástupcům, v témž, jež vyznal, pevná a upevněná, když Pán řekl samému Petrovi: „Cokoli svážeš atd.“

Kdokoli tedy odporuje této moci, Bohem takto zřízené, odporuje božskému zařízení, leč by předstíral – tak jako Manichaeus – dva začátky, což odsuzujeme jako klamné a kacířské, poněvadž podle Mojžíšova svědectví stvořil Bůh nebe a zemi na počátku a nikoli na počátcích.

Posléze tedy prohlašujeme, (deklarujeme,) pravíme, stanovíme, (definujeme,) a oznamujeme, že ke spasení je veškerému lidskému stvoření nutně potřebná podřízenost římskému veleknězi. Dáno v Lateráně v osmém roce našeho pontifikátu. (1302.)

Výbor z textů ke studiu obecných dějin státu a práva 1956, s. 296, překlad prof. JUDr. Josefa Turečka